

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyváradi, Szilágyi Dezsd-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vizsgálatára nem vállalkozik. Előfizetések és hirdetések kiadói részére nem állnak rendelkezésre.

Négymillió embert veszített a monarchia a világháboruban.

A történelmi Magyarország tovább vivja a fegyvertelen harcát létéért. A román hadsereg, mint a tárgyalásokból világos, csak a kijelölt Szamos-Maros vonalig nyomulhat előre. Kerülvén a Nagyszebenben székelő Mackensen sereget, az erdélyi magyarság lakta területet, a Székelységet szállja meg, testünk egy erős izmát, nemzetünk keleti bástyáját vágja le rólunk. Egy pár hét múlva a Mackensen-sereg sem lesz akadály, hogy minden oldalról szabadon beözönljön a román sereg.

Az éjszakai minisztertanácson szóba került a Mackensen hadsereg sorsa. Tudvalevő, hogy a francia főparancsnokság azt követelte, hogy a hadsereget Magyarországon internálják. A minisztertanács állítólag el is határozta, hogy a 170.000 főnyi hadsereget internálja annál inkább, mert ebbe a németek beleegyeztek. Állítólag Románia e bevonulással a belföldi zavarai elől akar levezető csatornát találni.

Az északkeleti felvidék is izgatottan várja a fejleményeket. A javorinai csendőrpáncsnok 60000 lengyel legionáriust észlelt a határ mentén. A ruthének lakta területet akarja okkupálni.

Dula Máté, a tót Nemzeti Tanács elnöke a napokban nyilatkozott a magyarországi tótok szimpátiájáról. Tegnap Hodzsa Milán, a cseh-szlovák köztársaság követével tárgyalt a kormány.

Jászi Oszkár és Hodzsa Milán cseh-szlovák követ között megállapodás történt olyan elvi megegyezés alapján, amely szerint a béketárgyalásig a kérdést közmegegyezésre ideiglenesen rendezik.

E megegyezés alapján indul meg ma a tárgyalás, melynek megállapodásait előreláthatóan holnap ratifikálják.

A megegyezésnek egyetlen módja van és ez az, ha a tót hatalomnak teljes főlényt biztosítunk a tót vármegyékben. Az, hogy milyen legyen a terület, amely cseh-szlovák kézre jut, eldölhet a béketárgyalások idején.

A csehekkel tovább küzdünk. Szerdán délután megszállták Pöstyént, ahonnan azonban a magyar csapatok ne-

hány órával később kiverték őket. Csütörtökre a csehek erősítést kaptak. Ujból bevonultak a városba és a fürdőbe. Megszállották a városházát, a postahivatalt és a vasuti állomást. A városban 500 német katona rekedt. Tovább vonulásukat csak úgy engedték meg a csehek, ha leteszik a fegyvert.

A leviharzott embermészárszék borzasztó adót követelt az országon. A vérpiéca milliókat követelt áldozatul. Hivatalos kimutatás szerint a volt osztrák-magyar hadsereg vesztesége a háboruban 1918 május hó végéig ke-
 reken **négymillió halott, sebesült és beteg volt a legénységi állományban. Meghalt 800,000 legénységi állományhoz tartozó.** A harci csapatoknál szolgáló hivatásos tisztek vesztesége a következő volt: **esett 550 ezredes közül 64, 720 alezredes közül 111, 1110 őrnagy közül 184, 6450 százados közül 1016, 6750 főhadnagy közül 1148, 5509 hadnagy közül 1285 és 950 zászlós közül 649.** A 310 aktív tábornok közül május végéig 18 esett el vagy halt meg. A 2308 törzstiszt közül 359, 20.801 tiszt és zászlós közül 3988 esett el. A nem hivatásos tisztek közül 8971 esett el. A tisztikar vesztesége tehát egészben 13.326 volt.

Anglia Németországot az ellenségeskedés újramegegyezésével fenyegeti meg.

A spaai fegyverszüneti bizottság utolsó ülésén az angol képviselők a brit kormány nevében komoly panaszt emeltek azért, mert az angol foglyok a nyugati fronton félig kiéhezve, betegen, rossz ruhában érik el az angol vonalakat. Az angolok nem ismerik el a német kiadást a fegyverszüneti szerződésben kikötött nyakrafordító való kiűrités teszi lehetetlenné s hogy a foglyok jórésze megszökik.

Az angolok kijelentették, hogy tekintet nélkül Németország belviszonyaira, a német hatóságokat teszik felelőssé a foglyok rossz állapotáért és hogy az angol kormány, ha a helyzet nem javul, tekintettel az angol közvélemény izgatására: **kénytelen lesz az ellenségeskedéseket újra megkezdeni.**

A leszerelés tovább tart. Németország a már átadott hadihajókon kívül Harvichba 117 buvárhajót is beszállított. Angliának úgy lát-

szik eszeágában sincs, hogy magára is alkalmazza a népszövetség demobilizáló szellemét.

Churchill kijelentette Dundceben elmondott beszédében, hogy nagy reményekkel eltelt szöszólója a népek szövetségének, a népszövetség azonban nem pótolhatja a brit flotta hatalmi tulsúlyát. Kijelentette továbbá, hogy **Németországnak soha sem fog egyetlen gyarmatot sem visszaadni, éppen úgy nem fogja visszakapni Törökország sem a területéből eloglalt részeket.**

Amerika, ezt már is láttuk több nyilatkozatában, nem pengeti ily keményen sarkanyuit.

A Timesnek Newyorkból jól értesült helyről közlik, az amerikai békebizottság követeli fogja annak a nemzetközi jognak kimondását, hogy a buvárhajókat teljesen ki kell kapcsolni a kereskedelem ellen való harcból s egyuttal a hadi kereskedelemügyi hivatal közhírré teszi, hogy több mint 100 cikk kiviteli tilalmát megszüntette. A legutóbbi tíz nap alatt a visszavont szerződések 3367 millió dollárról szóltak.

A maga részéről tehát a háborút befejezettek látja s minden gondja a kölcsönös megértésre való törekvés. A kérdés nagyon is komplikált, csaknem egész Európát újra kell kiszabni a térképen. A tárgyalások hatalmas voltáról elég csak annyit megjegyezni, hogy a tárgyalók és tanácsadók körülbelül 3000 lesznek.

A város köszönete Cserey huszár alezredesnek és a honvéd hadapródoknak

A forradalom kitörésénél a rend fentartása elsősorban kétségtelenül Cserey huszár alezredes tapintatos fellépésének és közreműködésének, a harctérről hazajövő katonák érkezésénél pedig a honvéd hadapródiskola derék növendékeinek derekas közreműködésének köszönhető.

Nagyvárad város tanácsa, a város közönségének nevében, úgy Cserey Vilmos huszáralezredesnek, a Katona Tanács elnökének, valamint Adorján Ágoston honvéd hadapródiskolai parancsnokhoz intézett átiratában mond köszönetet a derék hadapródoknak.

Cserey Vilmos huszáralezredesnek a következő átiratban mondott köszönetet Rimler Károly polgármester:

Nagyságos Cserey Vilmos huszáralezredes urnak.

Nagyvárad város tanácsa és a Nemzeti Tanács kiküldöttei együttes ülésében szóba került az az önzetlen, lelkes munkásság,

amit Nagyságod mint a Katona Tanács elnöke, a közelmúltban lefolyt történeti jelentőségű napokban a város személy és vagyonbiztonságának és általában a közrendnek megóvása érdekében kifejtett.

Nagyságod hazafias érzése, szervező talentuma, a pillanatokkal teljesen számolni tudó és így férfias bátorsága nagyrészt biztosították, hogy egyrészt forradalmunk dicső eredményei sértetlenül megmaradtak a számunkra; másrészt, hogy a város falai között a testi és vagyoni épségen csorba nem esett.

Nagyságod e felejthetetlenül értékes működésével a város történetébe vonult be, de helyet biztosított magának mindnyájunk szívében a soha el nem múló hálaérzetünknek.

Igaz örömmel tesztek eleget ama kötelességemnek, hogy Ön előtt köszönetünket és hálánkat tolmácsoljam.

Rimler Károly,
polgármester.

Adorján Ágoston ezredeshez, mint a hadapródiskola parancsnokához a következő köszönő levelet intézte a polgármester:

Méltóságos Adorján Ágoston ezredes urnak.

Nagyvárad város tanácsa és Nemzeti Tanács kiküldöttjei együttes ülésében szóba került az az önzetlen és lelkes munkásság, amit a Méltóságod parancsnoksága alatt álló honvédhadapródiskola tanári kara és növendékei a közelmúltban lefolyt súlyos napokban a város személy- és vagyonbiztonságának és egyáltalán a közrendnek megóvása érdekében kifejtettek. Az ő hazafiságuk, fegyelmettségük és életveszéllyel dacoló férfias bátorságuk nagy részben biztosították, hogy a válságos napokat megrázkódtatás nélkül éltük át s a város falai között a testi és vagyon épségen csorba nem esett.

Tisztelettel kérem, hogy e felejthetetlenül becses működésükért előtűnik igaz köszönetünket tolmácsolni méltóztassék.

Rimler Károly,
polgármester.

Fegyveres támadás Obrincsák ezredes ellen

Egy ittas őrmester garázdálkodása
— Saját tudósítónktól. —

Csütörtökön este kilenc óra felé egy bérkocsi állott meg Obrincsák István honvédezredes Szilágyi Dezső-utcai lakása előtt. A kocsiból három fegyveres katona szállott ki s bebocsátást kért. De mert nem eresztették be őket a kapun, elkezdtek rugdosni a kaput s az ablakon is dörömböltek.

A házban az ezredes István nevű 22 éves hadnagy fia volt, aki a dörömbölésre figyelemessé lett. Odament az ablakhoz, ahol egy honvédőrmester, Horváth János igazgatótan követelte, hogy eresszék be a lakásba, mert ő Obrincsák ezredessel le akar számolni. Miután az ajtó be volt zárva s így nem tudott bemenni, azt is kijelentette, hogy egy szakasz katonát fog odahozni, akikkel felrobbantja s felgyújtja a házat.

Az ezredes fia a rendőrségre telefonált, ahonnan Dávid István rendőrszakaszvezetőt küldték ki hat nemzetőrrel a katona lefegyverzésére.

Dávid Imre felszólította az őrmestert, kiből messzire önlőtt a pálinkaszag, hogy adja át a töltött fegyvert s kövesse a rendőrségre. A másik két katona ekkor már eltűnt.

Horváth őrmester erre kijelentette, hogy fegyverét nem adja át és nem hajlandó a rendőrségre menni. Azért ment oda, mert Obrincsák István ezredes ott lakik és le számolni valója van vele és le is számol, ha már eljött. A nap folyamán már többször volt az ezredes lakásánál, azonban nem tudott behatolni. Azt, hogy kinek a megbízásából van ott, nem volt hajlandó megmondani.

Dávid rendőrszakaszvezető jelentése szerint először három katona volt ott, akik Klein Ede 9. számú bérkocsiján mentek oda. Az őrség már nem találta ott őket, de a bérkocsi bemondása után tudja, hogy a másik kettő is fegyveres volt s a honvédtaktanyában ültek föl a kocsijára. A nemzetőrség a rendőrségre vitte Horváth Jánost,

ahol Fluck Ferenc rendőrkapitány hallgatta ki.

Horváth elmondta a rendőrségen, hogy több katonatársa bizta meg, hogy az ezredessel beszéljen. 28-án egész nap kereste a városban s a lakásán háromszor volt, de nem találta. Az utolsó kísérletet fél 9 kor tette, amikor elfogták. Civiléletben betonmunkás volt.

Később e vallomását módosította. Ekkor azt adta elő, hogy délután barátja, Hegedüs szakaszvezető a leszerelés öröme megkínálta hazulról hozott törköly pálinkával s egész délután ittak. Ami 4 óra után történt, arra egyáltalán nem emlékszik. Obrincsák ezredessel soha baja nem volt s így semmi oka nincs, hogy megfenyegetse.

Az őrmestert egyelőre a rendőrség vette őrizetbe.

Obrincsák ezredes jelenleg nincs ideháza. Régi betegsége vett ismét erőt rajta, amiért is az egyik fővárosi kórházba ment gyógykezelítés végett. Az eseményekről csak családja értesítéseiből vett tudomást.

Vasuti katasztrófa az őssi-i állomáson.

Az alföldi személyvonat beleszaladt egy tehervonatba.
Egy súlyos és kilenc könnyű sebesült.

Tegnap délután 6 órakor a Csaba felől jövő 5007. számú személyvonatot az őssi-i állomáson súlyos katasztrófa érte. A vasuti szerencsétlenségnek halottja nincs, de van tíz súlyos sebesültje, akik közül nyolc a személyvonat utasa volt.

Az alföldi személyvonat rendes időben indult el a csabai állomásról és elbirt sebesüléssel tette meg útját Őssi-ig. Az 5061. számú tehervonat ellenben, amely szintén azon a vágányon haladt, menetidejét kétszeresen túlhaladva érkezett az állomásra. Ez volt a szerencsétlenség egyik oka, aminek magyarázatát könnyen meg lehet találni a szénhányban és a vasutas személyzet túlfeszített munkájában.

Közrejátszott az a körülmény is, hogy a világító anyagok olyan rosszak, hogy sem a teher-, sem pedig a személyvonat mozdonyának lámpái nem világítottak kellő intenzivitással. A tehervonat utolsó kocsiján szolgálatot teljesítő zárófékező csak a legutolsó pillanatban vette észre, hogy utána egy mozdony jön. Annyi ideje volt éppen, hogy leugorhatott a robogó vonatról. A következő pillanatban megtörtént a katasztrófa, a személyvonat beleszaladt a tehervonatba.

A két mozdony, az utána kapcsolt két kezelőkocsi és a postakocsi és a tehervonat négy utolsó vagonja kifordult a pályatestről. A vagonok nagyrésze összetört, maga alá temelve 10 embert.

A váradai állomásra telefonon jelentették a karambolt és azonnali segítséget kértek. Gyöngyössy József, forgalmi főnök mellé beosztott ellenőr és Meskó Zsigmond műszaki ellenőr vezetésével rögtön el is indult egy segélyszerelevény dr Szöllösy Zsigmond, dr Matolay Károly pályaudvari orvosokkal.

A városban természetesen a leghajmeresztőbb hírek keltek szárnyra, sok halottról és rengeteg sebesültről beszélt min-

denki és az utasok hozzátartozói kérdésekkel ostromolták az állomás minden telefonját.

Este kilenc órakor érkezett meg az első megnyugtató hír: nincsen halott, csak tíz sebesült van.

Megsebesült Székula János, a személyvonat mozdonyvezetője, aki jobb lábával az emeltyű kar és a mozdony oldala közé szorult. Székula sebesülése nagyon súlyos. Hordágyon szállították be a kórházba. A vonatvezető könnyebb sérüléseket szenvedett.

Az utasok közül nyolcan sérültek meg, mindnyájan könnyebben.

A mentőexpedíció gyors megérkezése tette lehetővé, hogy a romok közé került sebesültek nem szenvedtek sokáig és állapotuk nem vált súlyosabbá. Az expedícióval kimentek a nyugvó állomás ápoló nővérei, a kik fáradságot nem ismerve dolgoztak a zuhogó esőben, a fáklyák fényeinel.

Kinevezések a postaigazgatóság-nál. A kereskedelmi miniszter a nagyváradai posta- és távirda igazgatóság számvevőségénél Daday József és Koszta István címzetes számtanácsosokat valóságos számtanácsosokká, Majzik Gábor és Izsepy Kálmán számellenőröket számvizsgálókká, Bavankevics László számtisztet számellenőrré nevezte ki. A közigazgatási és kezelő személyzet előléptetése szintént megtörtént s a kinevezési okiratok expedálás alatt vannak.

A közszükségleti cikkek irányáinak megállapítása. A közeli napokban a közszükségleti cikkek árának megállapításával foglalkoznak a városban. Előbb a fogyasztók tartanak gyűlést, amelyen a közszükségleti cikkek irányáinak megállapítása feletti ténacokoznak, míg kedden, december 3-án délután az ármegállapító bizottság tag ülést ugyancsak az irányárak megállapítása tárgyában.

Készülődés a holnapi román nemzetgyűlésre.

Gyulafehérvárra külön vonattal indulnak. — Ötven-hatvan ezer ember részvételére számítanak.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Román Nemzeti Tanács közlése szerint a Gyulafehérváron december elsején tartandó román nemzetgyűlésen körülbelül ötven-hatvan ezer ember fog résztvenni. A Román Nemzeti Tanács kérésére Garami kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a Tanács által megjelölt relációkban ma és holnap külön vonatok indulnak Gyulafehérvárra. Külön vonatok fognak indulni Dicsőszentmártonból, Nagyszebenből, Kolozsvárról, Lugasról és Apahidáról. A hazai románság vezére, dr. Maniu Gyula ma reggel Budapestről elutazott Aradra, ahonnan Gyulafehérvárra fog menni. A kormány több erdélyi kormánybiztosságot eddig nem töltött be, mert megakarja várni a Gyulafehérváron hozandó határozatot, amely új helyzetet fog teremteni.

Mikor, hol lesznek a béketárgyalások?

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség félhivatalos közleménye megerősíti, hogy a békekonferencia nem Versaillesban, hanem Párisban lesz a külügyminisztérium palotájában. A konferencia körülbelül három hónapig fog tartani és a békeszerződés aláírására

április előtt valószínűleg nem kerül a sor.

Prágából jelentik: A cseh sajtóiroda jelenti, hogy a békekonferencia Versaillesban december tizenhetedikén nyílik meg. A tárgyaláson rövidesen rátérnek a cseh-szlovák kérdés elintézésére.

Németország ellen a blokád fennmarad.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség azon jelentéssel szemben, hogy a szövetségesek a blokádát Németországgal szemben megszüntetik, megállapítja, hogy ez a hír nem autentikus; a szövetségesek a fegyverszüneti feltételekben határozottan kimondták, hogy a blokádát fenn fogják tartani.

Az angolok dunai konföderációt akarnak.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az angol sajtó a béketárgyalások előkészítésével foglalkozik. A lapok remélik, hogy a magyar kormánynak sikerülni fog a dunai konföderációt létrehozni, mert csak az esetben jöhet létre a kiengesztelődés békéje, ha a régi osztrák-magyar monarchia különböző nemzetiségei egymás között megegyeznek és megteremtik a rend és nyugalom előfeltételeit.

Magyarország és Német-Ausztria gazdasági megegyezése Élelmiszerekért iparcikkeket kapunk.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A német-osztrák államtanács hivatalosan jelenti: Az utolsó napokban Budapesten a német-osztrák államtanács és a magyar kormány között tárgyalások folytak, amelyen Diener Dénes József államtitkár is részt vett. A tárgyalások folyamán megegyezés jött létre, amelyben Ma-

gyarország kötelezi magát, hogy Német-Ausztriának december végéig *negyvenezer juhot, ötezer vágómarhát, ezer lovat, ötszáz waggon gabonát és háromszáz waggon burgonyát szállít.* Magyarország ennek fejében *textilárukat, bőrt, fémeket, vegyszereket és papírt fog kapni.*

A tótokkal való tárgyalásokat holnap folytatják.

Teljes remény van a megegyezésre.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter ma délután folytatta tárgyalásait a cseh-szlovák kiküldöttekkel. A tanácskozáson a miniszteren kívül Diener Dénes József külügyi államtitkár, a cseh-szlovák nemzeti tanács részéről pedig Hodzsa Milán és Dula Máté, a turócszentmártoni tót nemzeti tanács elnöke vettek részt. A legtöbb kérdésben megegyezésre van kilátás, a tárgyalásokon az a vélemény alakult ki, hogy a megegyezés azért is

sikerülni fog, mert nemcsak a magyar kormány, de a cseh-szlovák megbízottak is fontosnak tartják, hogy olyan provizórium létesüljön, amely biztosítja az anarkia megszüntetését és a közéleti folytonosságát. A tárgyalások még nem fejeződtek be, holnap folytatni fogják.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) Ma este fél tíz órakor minisztertanács kezdődött, amelyen Jászi Oszkár miniszter referált a tótokkal folytatott tárgyalásokról.

Magyarországon, Ausztriában és Németországban az antant akciót kezd a rend helyreállítására.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Morning Post jelentése szerint az antant december tizedikén összeülő konferenciája azon kérdéssel fog foglalkozni, hogy milyen katonai és politikai akciót kezdjen Magyarországon, Ausztriában és Németországban a rend helyreállítására továbbá arra, hogy ezen országokban törvényes kormány alakuljon. Az antant nagy aggodalommal rézi a Közép-Európa államaitan megindult események fejlődését.

A tótokkal kötendő „Egyezmény” a minisztertanács előtt.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) A ma délelőtt tizenegy órakor kezdődött minisztertanács délután két óráig tárgyalta azon egyezmény-tervezetet, amelyet Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter terjesztett a minisztertanács elé. Két órakor a tanácskozást félbeszakították, három órakor Jászi miniszter már folytatta tárgyalásait a cseh, illetőleg a tótok kiküldötteivel. A döntő megbeszéléseken Juriga Nárdor és Mudossy ismert tót vezér is részt vett.

Vilmos ex-császár kiadására szólították fel a holland kormányt.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az antant hatalmak hágai követek útján felszólították a holland kormányt Hohenzollern Vilmos kiadására.

Wilson elnök Brestben fog európai földre lépni.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Courant szerint Wilson elnök Brestben fog kikötni, ahol a francia kormány részéről Piehon és Leygues miniszterek fogják üdvözölni.

A megszálló francia csapatok helyre fogják állítani a vasuti forgalmat.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) A Magyarország jól informált helyről azt az információt kapta, hogy a Magyarországot megszálló francia csapatok első és leg sürögősebb feladatuknak tartják, hogy a vasuti forgalmat helyreállítsák, mert erre maguknak a megszálló csapatoknak van a legnagyobb szükségük.

A Szalonikiból induló élelmészeti vonat fel kellett adniok, az utánpótlást a Fiume—Budapest és München—Bécs—Budapest vonalakra kell bázisozniok. Bécszet olasz, Münchent francia csapatok fogják megszállani.

Az angol király fogadása Párisban.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Az angol király tegnap két fiával ideérkezett. A pályaudvaron Poincaré elnök fogadta, a városba vezető utvonalon a külügyminisztériumig, ahol a király és kísérete megszállott, katonák sorfala állott. Az egész város lobogódiszt öltött.

II. Vilmos lemondott.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: II. Vilmos német császár államjogiilag teljesen kifogástalan okiratban lemondott Poroszország és a német császári koronáról.

Az új magyar államforma notifikálása a Szentszéknél.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) Persián kormánybiztosnál legutóbb tartott egyházi tanácskozás résztvevői kimondták: szükségesnek tartják, hogy az új magyar államforma az apostoli Szentszéknél notifikáltassék és a Vatikánnál Magyarországot követség képviselje.

Nagy sztrájkok Olaszországban. Munkás- és katonatanácsok alakulnak.

Budapest, november 29. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Több olasz városból nagy sztrájkokat jelentenek. A munkások mindenütt gyűléseket tartanak, amelyeken politikai követelésüket állapítják meg. Több helyen összejövetelre került a sor a sztrájkolók és a katonaság között. A frontról visszavonuló kötelek idő előtt felbomlanak, a katonák csaknem mindenütt csatlakoznak a munkásokhoz, több városban munkás- és katonatanácsok alakulnak. A katonaság, csendőrség a munkásokkal rokonszenvez.

Új programot ad a Károlyi-párt.

A miniszterelnök beszéde a pártértekezleten.

Budapest, nov. 29. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: a Károlyi-párt Hoch János elnöklésével ma este pártértekezletet tartott. Az értekezleten Károlyi Mihály miniszterelnök is felszólalt s többek között a következőket mondta:

Károlyi miniszterelnök beszéde.

— Pártunknak sürgős szüksége van a szervezkedésre. Elárulhatom a titkot, hogy a kormánynak az a szándéka, hogy amint azt a viszonyok megengedik, kiírja a választásokat. A kormány vállaira ólomsúlyal nehezedik a felelősség, ezt megakarja osztani a nemzetgyűléssel.

E pillanatban még lehetetlen a választások kiírása, a szervezkedésre azonban már szükség van. A pártunk új programot kell adni, melyet gazdasági és szociálista tartalommal kell telíteni.

— Meg kell értetni a közvéleménnyel, hogy a felelősség azért, mert Magyarország mai helyzetében van, nem a mai kormányt, hanem a múlt rendszerét terheli.

Fel kell vetni és felszínre kell tartani a mai nyomorúság felidézőinek megbüntetését, akik ezt a háborút az utolsó csepp vérig folytatták.

— Nagy súlyt helyezek arra, hogy a nők is részt vegyenek pártunk mozgalmában. Az új választójog alapján három millió nő kap választójogot. Indítványozom, szólítsuk fel a nőket, hogy lépjenek be pártunkba és látogassák pártunk helyiségeit.

Az értekezlet a miniszterelnök indítványát elfogadta.

Nagygyűlés. Új program.

Juhász-Nagy Sándor indítványozta ezután, hogy a párt a vidéki pártszervezetek bevonásával tartson Budapesten nagygyűlést, amelyen Károlyi Mihály miniszterelnök fejtse

ki a párt új programját. Az indítványt elfogadják.

Elkészült új törvényjavaslatok.

Batthyány Tivadar belügyi miniszter bejelenti, hogy a választási eljárásról, a kerületek beosztásáról szóló törvényjavaslatok befejezéshez közelednek. Mindkét törvényjavaslat a legközelebbi napokban nyilvánosságra kerül.

Ábrahám Dezső államtitkár bejelenti, hogy teljesen elkészült az egyesülési és gyűlékezési jogról szóló törvényjavaslatokkal.

Az ország közvéleményezési ügyei.

Ezután Nagy Ferenc közvéleményezési miniszter szólalt fel s az ország közvéleményezési ügyeiről adott felvilágosításokat. Feleltette, hogy főképp a keleti várnegyék szorultak ellátásra, mert számottevő készletek csak a Dunántul vannak. A délvidék katonai megszállása élelmezési politikánkat megzavarta ugyan, de gabona szükségletünk azért biztosítottak vehető. Legnagyobb hiány a zsirban mutatkozik. A miniszter ezután a vidéki nemzeti tanácsok azon eljárását utasította vissza, amelyikkel a maguk számára közvéleményezési ügyekben rendelkezési jogot követeltek meg, mert ez a jog kizárólag a kormányt illeti.

Többek felszólalása után az értekezlet Károlyi Mihály miniszterelnök életetésével ért véget.

* A köztársaság címere. A hivatalos lap közli a Magyar Köztársaság kormányának rendeletét, melyben a köztársaság címerét a következőleg írja le: A Magyar Köztársaság címere e szerint abban tér el az eddig használt állami kis címertől, hogy a címerpajzson nyugvó királyi korona és a hármashalom középső részén volt nyitott korona elmarad.

Tanítók közgyűlése.

A Biharvármegyei Általános Tanítóegyesület december 7-én rendkívüli közgyűlést tart. Különösen két fontos ügy birta rá az egyesület elnökségét, hogy a közgyűlést e rendkívüli időben összehívja. Az egyik dr. Ágoston Péter főispán-kormánybiztos azon határozottan kifejezett óhaja, hogy a biharvármegyei tanítók egyetemével közelebbről megismerkedhessen, megismertethesse programját, azokat a szociális és demokratikus elveket, melyek fundamentumán felépült az új Magyarország s melyeket általánosítani, a nép minden rétegébe áültetni, állandósítani, fejleszteni a nép vezéreinek, irányítóinak: a köztársaság néptanítójainak egyik legideálisabb feladata. Kalapot emel a tanítók eddigi önzetlen munkája előtt. Mint pedagógus is figyelemmel kísérte eddig is a néptanítók fárasztó buzgólkodását a népnevelés terén. De munkásságuk, fáradozásuk mégsem volt arányban — s ez nem rajtuk mult — az elért sikerrel. A lezajlott vértelen forradalomban oroszlánrészüik van a néptanítók zajtalan munkásságának.

A fékevesztett tömeg nem ismervén felhirtelenében a forradalom erejét, féktelen dühében a letűnt kor korhadt intézményeinek végrehajtói ellen fordult, elűzte jegyzőjét, főszolgabíróját, rombolni, pusztítani kezdett, így akart önbíráskodni a sok százéves elnyomatásért, igazságtalanságért. S hogy a forrongás, a lázadás hamvába fulladt, ebben — legyünk őszinték — nagyobb része volt a tanítók higgadt közbelépésének, mint a felfegyverzett erőszaknak. Mert a nép bizalommal van tanítója iránt, mert vele érezte, szenvedte át azt a mellőzést, lealáztatást, mely a megboldogult korszak büne volt. Új napokra virradtunk, új feladatok, fontos misszió vár a magyar tanítóságra.

A másik, nem kevésbé fontos momentum, hogy az elbukott korról el kell bukni annak az ócska rendszernek, mely az igazi népoktatás kerékkötője volt. Nevezetesen a tanfelügyelet jelenlegi rendszerének.

A cikó, a nyul, a selyemhernyótenyésztés szakfeügyelet alatt áll, szakférfiak ügyelnek rá, hogy miként kezeli az istállótrágyát a gazda. De a tanító munkáját — tisztelet a kevés kivételnek — nem szakkezdek irányítják, mert a tanfelügyelőiségekkel pártpolitikai szolgálatokat jutalmaztattak. A protekció titkos szelleme kísértett itt is, a tanügy, a népoktatás mérhetetlen kárára. A végzett földbirtokosok, megugrasztott képviselőkből avanszált tanfelügyelő nem megértő munkatársa, osztályosa — hisz nem is lehetett az — volt a tanítónak, hanem csak mumusa.

A rendkívüli közgyűlés többi tárgya is mind a népköztársaság boldogulásának, fejlődésének útját egyengeti, mely ha megvalósul, igazat mondott Phararyn angol vezérkari százados, hogy „Magyarországra szebb jövő vár“.

Sz.

Egyé ként közöljük a meghívót:

Meghívó.

A Biharvármegyei Általános Tanítóegyesület. f. évi december hó 7-én, szombaton délelőtt 11 órakor Nagyváradon, Biharvármegye székházának nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés, folyó ügyek.
2. Javaslat a tanfelügyelet korszerű megreformálása tárgyában.
3. A tanítóságnak a köztársasági vivmányok biztosítására irányuló propagandája.
4. A Nevelő Munkások Orsz. Szövetsége Biharvármegyei kamarájának megalakítása.

5. Az egyesület anyagi ügyei.
6. Indítványok.

A kormánybiztos ur óhaja, hogy a tanítószámban rejlő értékes erőket a köztársasági vívmányok biztosítására értékesítse; azért kívánatos, hogy a közgyűlésen lehetőleg mindenki megjelenjen. Erre való tekintettel 17-én, szombaton tanítás nem lesz. Közgyűlés előtt választmányi ülést tartunk.
Nagyvárad, 1918 november 28

Perényi Györgysk., Balogh Károly sk.,
egyes. főjegyző egyes. elnök.

Gyarmati Imrét elfogták.

Dienes detektív ismerte föl
a Rákóczi-uton.

— Saját tudósítónktól. —

A legismertebb nevek közé tartozik Gyarmati Imre, az állandóan szökésben levő betörővezér neve. Alig van olyan város, ahol ne „dolgozott” volna. Kedvenc foglalkozását főleg a nagystíliú betörések képezték. Működésében hű segítőitársát nemrég vesztette el Barta-Boros Zsiga személyében, aki a nagyváradai ügyészség fogházában halt meg. Gyarmati Imre ezután egyedül dolgozott. Ő követte el Nagyváradon a tavasszal a Kádár Elek-féle 25.000 koronás betörést, mire a károsult ügyvéd 5000 korona jutalmat tűzött ki annak, aki elfogja. Ekkor Wertheim István pénzügyőri főjegyző el is fogta, de mire Temesvárra akarták szállítani, a robogó vonatról megugrott. Ezután is tovább folytatta régi mesterségét, az ország rendőrsége hiába kutatta, nem tudták elfogni. Juliusban sikerült ismét elcsipni a veszedelmes betörőt, mikor a temesvári katonai fogházba vitték, ahonnan e hó 5-én egy zendülés alkalmával kiszabadították. Akkor Nagyváradra jött ismét, kevés megszakítással azóta itt bujdosott.

Tegnap délben a Rákóczi uton Dienes Istvánnak feltűnt egy igen elegánsan öltözött fiatal ember. Az arca igen ismerős volt a detektív előtt a közlekedés menve az elegáns, lord kabátos gavallérban ráismert Gyarmati Imrére.

— Te vagy az Imre, — gyere csak velem, már rég keresünk!

Gyarmati nem nagyon ellenkezett, ment Dienes detektívvél a rendőrségre. A rendőrségen kiszabadítását a következőkben adta elő:

Legutóbb Óbecsén Juliusban fogta el a csendőrség, mint katonaszökevényt. A csendőrség akkor Temesvárra kísérte a katonai ügyészség fogházába, ahonnan 5-én a fő törzsfogó 70 főnyi foglyot engedett ki. A fogházban 260 rab volt s úgy kisebb csoportonként engedték ki őket. A szabadulás után mindannyiukat a Ferenc Ferdinánd kaszárnyába kísérték, ahol igazolvánnyal látták el őket, hogy az utazás közben el ne fogják. Váradra 12-én érkezett meg, de azóta nem tartózkodott állandóan itt.

Gyarmati Imrét, aki egyébként a 37-ik gyalogezred közlegénye többszöri szökésért és rablásért halálra is ítélték már, de az ítélet végrehajtását, nem tudni, mi okból, elhalasztották.

Valószínű, hogy az elegáns ruhát is szabadulása óta „rekvirálta.” A csendőrség erős

örizetbe vette a híres betörőt, hogy ez alkalommal ne sikerüljön ismét megszöknie.

HIREK

Kémeri Nagy József kiállítása.

Holnap megnyílik egy kiállítás a Bémer-téren, a Kereskedelmi Bank helyisége mellett. A napsütéses és mégis titokzatos kelet egyik legnagyobb ismerője, a sokat szenvedett Kémeri Nagy József mutatja be azokat a képeit, amelyeket nehéz körülmények között, rengeteg viszontagság után meg tudott menteni három és fél évi angol fogságából.

Kémeri Nagy József 1904 óta, 15 éve él Egyiptomban. Azóta csak rövid látogatásokra jött haza, aztán ismét visszament, vonzotta a mindig ragyogó nap, a tenger végtelensége és az arabok, törökök furcsa megfeszíthetlensége. Ezt a ráongását nem tudta kiölni belőle semmi veszély, semmi megpróbáltatás.

Hat évvel ezelőtt, a török-olasz háború alatt, mikor hazafelé igyekezett, Tripolisban az olaszok elszedték minden képét. Üres kezekkel érkezett meg és a fővárosban tervezett kiállítás t nem rendezhette. Igaz ugyan, hogy egy év múlva, mikor visszautazott, visszaadták minden vásznát, de akkor már késő volt.

A világháború kitörése Kairóban találta, ahol az angolok 1914 november 1-én elfogták és Málta szigetére internálták. Kairói műtermében körülbelül 250 kész vászna maradt, tíz év szorgalmas tanulásának, nehéz munkájának minden eredménye, amelyet aztán az ausztráliai csapatok szertehurcoltak.

Máltában két és fél évig festegette — ingyen az angol tiszték feleségét, azután amerikai ismerőseinek közbenjárására Londonba vittek. De itt sem részesült sokkal enyhébb bánásmódban. Nyolcszáz logolytársával egyetlen nagy terembe volt zárva. Súlyos tüdőbajt kapott.

Márciusban végre sikerült egy angol orvos protekcijával kiszabadulni és mint rokkant hazajöhetett. Néhány vásznat hozott magával, egy pár rajtot és sok keserű csalódást. Hiszen mindent előlről kezdhet.

30—40 képet állít ki Kémeri, köztük egy pár Nagyváradon készült portrét is. A közönség, amely a „Tiszántul” révén már ismeri a Kémeri Nagy József kálváriáját, bizonyára nagy érdeklődéssel fogja látogatni a kiállítást, amelynek anyagáról holnap számolunk be.

* A megyéspüspök itthon. Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök tegnap éjjel, Brém Lőrinc kanonok kíséretében Budapestre hazaérkezett.

* Új államtitkárok. Budapestre jelentik: a mai minisztertanács után dr. Vértési Sándor miniszteri tanácsost és dr. Brenner Sándor ítélő bírót igazságügyi államtitkárokká nevezték ki.

* Főiskolai hallgatók nagygyűlése. Ma, szombaton délután 4 órakor lesz a főiskolai hallgatók szabadszervezetének nagygyűlése a városháza nagytermében. Ismétellen felhívjuk a főiskolai hallgatók, szigorlók s az érdeklődő közönség figyelmét az érdekesnek ígérkező gyűlésre.

* A tűzifa ára a kiskereskedőknél. Mint említettük, Nagyvárad város tanácsa a felvágott tűzifa árát a telepen átvéve métermázsánként 17 korona 60 fillérre, házhoz szállítva 20 korona 10 fillérre és házhoz szállítva és lerakva 21 korona 10 fillérre emelte. Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a kiskereskedők jogosultak kicsinybeni eladásnál ezen árakon felül még 10 százalékot felszámítani.

* Felhívás Nagyvárad iparosaihoz. A nagyváradai ipartestület által nov. 24-ére szabályszerűen meghirdetett közgyűlés az alapszabály 11 pontja határozata szerint szabályszerű határozatokat nem hozhatott, mivel a közgyűlésen az iparosok határozatképes számban nem jelentek meg. Mivel pedig a közgyűlésen az elnök és előjáróság lemondott, a közgyűlés összehívását december hó 1-ének d. e. 10 órájára ugyanazon tárgysorozattal a városháza közgyűlési termében megismételelem és felhívom az ipartestület kötelekébe tartozó iparosokat, hogy ezen közgyűlésen minél nagyobb számban, annál is inkább megjelenni sziveskedjenek, mert a közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes lesz az alapszabályok 11. §-a alapján. Tekintettel azon rendkívül fontos és sürgős teendőkre a mely a hadból hazatért iparosok érdekében a közgyűlés na rendezése van kitéve, Nagyvárad város minden iparosa tartsa hazafias kötelességének a közgyűlésen való megjelenést. Nagyvárad, 1918. nov. 29-én. Jánossy Gyula parhatóság biztos.

* Iparos gyűlés. Felhívjuk az iparosokat és a hadból hazatérő iparosokat, hogy ma este fél 7 órakor a Szalonkávéházba fontos ügyben jelenjenek meg. Kisiparos-egyesület.

* A magánalkalmazottak helyzete. A békéltető bizottság, mely a magánalkalmazottak és munkaadók közt felmerült vitás kérdésekben dönt, már megkezdte működését. A panaszokat az egyesületnek kell bejelenteni, amely közvetíti a bizottsághoz. A vezetőség részéről a következő felhívás közlésére kérték fel lapunkat: Mindazok a munkanélküli kereskedelmi és magánalkalmazottak, akik nem nagyváradai cégektől vonultak be, fontos adatok felvétele céljából ma, szombat délután 5 órára jelentkezzenek az egyesület helyiségében (Fekete Sas passage) volt Katona-Otthon.

* Jogász-gárda megalakulása. A polgárőrség kebelében a mai napon megalakult és szolgálatát már meg is kezdte a jogász-gárda, mely eddig is több mint száz tagot számlál. A főiskolai hallgatók, akiknek nagy része katonailag teljesen kiképzett, nagy lelkesedéssel ajánlották fel szolgálataikat a polgárőrség főparancsnokának. A szervezésben Bary József hadnagy, Gál Gábor, Kovács Árpád és Niedermann Zoltán joghallgatók fejtenek ki buzgó munkásságot. Az eddig jelentkezettek között egy főhadnagy, 14 hadnagy, 6 zászlós, 9 hadapród jelölt van, a többi önkéntes. A szervezők felhívják a Nagyváradon lakó összes főiskolai hallgatókat, hogy a főparancsnokság helyiségében naponta d. u. 3 órától 4 ig minél tömegesebben jelentkezzenek.

* Adomány. Jablonszky Erzsike a Kath. Nővédő Egyesület szegényei részére 100 koronát adományozott. Az összeget hála-lásan köszöni az elnökség.

* Segély a munkanélkülieknek. A miniszterelnök legújabb rendelete szerint azon munkások, kik leszerelési igazolványuk vagy munkakönyvükkel a szakszervezetnél, illetve a hatósági munkaközvetítők útján munkát nem kapnak, állami segélyben részesülhetnek.

* **Vigyázzunk a pályaudvaron.** A pályaudvaron való tartózkodás fegyverhasználat miatt veszélyes! A pályaudvaron csak azoknak szabad az e célra kijelölt helyeken tartózkodni, akik elutaznak, akik árukat feladnak, vagy kiváltak és ezen eljárásukat meneljeggyel vagy más okmánnal igazolják. Előzetes a várótermeket csak a személyszállító vonatok indulása előtt 15 perccel hagyhatják el, a szállító közönség pedig csak a hirdetett hivatalos órák alatt tartózkodhatik a pályaudvaron. Más egyéneknek és más időben a pályaudvaron való tartózkodása tilos és veszélyes, mert annak megakadályozására kirendelt őrség fegyverhasználatra jogosult. Kolozsvár, 1918 november hó 23 án. Máv. üzemvezető-ség. Erdélyi katonai parancsnokság.

* **Talpbélés hulladék a lábbeli készítőknél.** Értésem a nagyváradai csizmadiaikat és vásároló cipészeket, hogy valamennyi helybeli bőrkereskedőnél talpbélés hulladék kapható. Ebből míg a készlet tart, illetőleg jelen hirdetemny megjelenésétől számított nyolc napon belül, minden nagyváradai lábbeli készítő egy és félkilogrammot vásárolhat, a cipész és csizmadia ipartársulat által kibocsájtandó igazolványok alapján. Nagyvárad, 1918 november 26. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

* **A Munkás Ujság** egészen közismert céllal felszinen tartja a papok ellen való izgatást. Most a Kapucinus rendház ellen támad durván és igaztalanul, azt írva, hogy a rendháznak 22 erőteljes tagja nem teljesít szolgálatot. Hát ha a cikkíró egy kissé betekintett volna a rendházba, rájött volna arra, hogy biz' ott csak négy szerzetes van s azok közül is kettő már évek óta beteg, maga a főnök meg tul van a hatvaron. A rendházban még néhány diákgyerek és elaggott nyugdíjas pap talál otthont. Akik a polgárról szolgálatra alkalmasak, azok bizony a papságból is lelkesedéssel vállalkoztak rá; ott vannak a premontréiek, ott a szemináriumi tanárok és a kispapok. Ne a szerzetesházakban keressenek hát polgároroket, hanem nézzenek szét a kávéházakban, a mulatóhelyeken, ahol dacára a szesztilalomnak, vigan fogy a bor és a pezsgő, polgárról szolgálatra nagyon is alkalmas és — mint a példa bizonyítja — éjszakai virasztásra kitűnően berendezett idegzetű urak mulatozásai közben.

* **A polgárőrség közleményei.** A Szent László-ter, Pável- és Ór utcai körzet polgárőrségének parancsnoksága ismételen felhívja az e kerületben beosztott polgárőröket, hogy saját érdekükben a szolgálatot feltétlenül teljesítsék, mert minden más körzeiben rendszeresen megy a szolgálat, csak éppen itt a város szívében igyekeznek magukat a polgárok a szolgálat alul kivonni. Így történetét meg, hogy a Pável-utcán 3 betöréssel volt egymásután. Legutóbb dr Faragó Sándor ügyvédnél is, aki maga is indokolatlanul nem teljesít polgárról szolgálatot.

* Felhívjuk ismételen a Nilgesz telep és Farkas telep még nem jelentkezett lakóit, hogy a polgárőrség főparancsnokságánál (városi 11. szoba) okvetlenül jelentkezzenek és az ott lakó vasutasok, kiknek az állomási polgárőrségi szolgálata be lett szüntetve, vasárnap délelőtt 10 órára jelenjenek meg.

* Felkérjük a réti kerület férfitalakságát, hogy a polgárról szolgálat könnyítésének megbeszélése céljából fojyó évi december hó 1 én, vasárnap délután kettő órakor a széles-utcai emeletes állami iskolában saját érdekükben megjelenni sziveskedjenek. — Ifj. Tóth Lajos ur 100 korona értékben iro-

daszereket ajándékozott a réti polgárról különítménynek. Reich Antal ur 100 koronát adományozott a réti polgárról-különítmény céljaira. Mindkét nemes adományt köszönettel nyugtázzuk.

* **Munkát a hadból hazatért iparosoknak.** A háborúból hazatért nagyváradai iparosok, Grünwald Jenő műlakatos vezetése alatt küldő tségben jár ak Rimler Károly polgármesternél s kérték, hogy a város hirdesse meg a közmunkák készítését, hogy ezáltal, különösen az építőiparhoz tartozó iparosok munkához jussanak. Rimler Károly polgármester szívélyesen fogadta a küldöttéget; kérésüket méltányosnak tartja, azonban a közmunkákat a hideg idő miatt most nem lehet megkezdeni, csak majd tavasszal. Azonban intézkedik, hogy például a reáliskola helyreállítása s más hasonló javítási munkálatok mielőbb megkezdessenek és pedig lehetőleg elsősorban a hadból hazajött iparosok által.

* **Meghalt a polgárőrség parancsnokságán.** Az elmúlt éjjel 1 óra tájban Nagy Zsigmond polgárőrnek feltűnt egy ténfergő katoná, aki a Rákóczi uton, látszólag cél nélkül, nagy csomaggal fel s alá járt. Igazolásra szólította a katonát, ki kérdésére előadta, hogy Podurán Aurélnak hívják s a 21-ik honvéd ezredben szolgál. Betegen került ide s most nem tudja mit csináljon. Nagy Zsigmond előállította a parancsnokságra, ahol rosszul lett s pár perc múlva meg is halt. Dr Roskopf Béla azonnal oda ment, de a halál okát megállapítani nem tudta. A katonánál 252 korona 48 fillér készpénzt, 2 féltalpot s más apróbb tárgyakat találtak, amit családjának juttattak el.

* **Tea és rum a városnál.** A mostani tejszük világban igen sok családnál teával igyekeznek pótolni a reggeli kávé. Jó, élvezhető teát azonban alig lehet találni az egész városban s ha van is valahol, ahhoz csak hadimilliomos által megfizethető áron lehet jutni. Azt hisszük, Nagyvárad város egyedüli az országban, amelynek van nagyobb mennyiségű kitűnő teája. Lukács Ödön főjegyző még a jobb időkben gondoskodott róla, hogy Nagyvárad közönsége a szigorú tél beálltával el legyen látva teával. Ez az idő most következett el. Mint értesülünk, a főjegyző intézkedett, hogy már december elsején áruba bocsássák a teát és pedig dekáként 7 koronáért. Egy-egy személyre 1 deka finom teát szolgáltat ki a város a teajegy ellenében. Ugyanehkor jó rumot is ad ki a város, személyenként 2 decilitert, deciliterenként 1 korona 30 filléres ában. Nagyvárad város közönségének tehát alkalmas lesz, hogy a kávé jó, zamatos teával pótolja aránylag jutányos áron.

* **Rokkantak és hadiözvegyek figyelmébe.** Az alant nevezett rokkantak és hadiözvegyek a panaszterében délután 4 és 6 óra között jelenjenek meg: Kertész Ferencné Kertész-utca 2., Dési István Össi-ter 14., Csonta Tivadarné Szent Jeromos-utca 6., Kiss Ferenc Kálmán-utca 10., Kiss Sándor Galamb-utca 5., Kovács Dezső Körös-utca 68., özv. Kempán Györgyné Halász-utca 34., Molnár János Teréz-utca 47., Kovács Antalné Uri-utca 35., Kovács Imre Tilinkó-utca 16., özv. Nemes Kálmánné Báthori-utca 16., özv. Pozsonyi Szilárdné Teréz-utca 4., Remeczki András Körös-utca 9., Szmeccsányi Jánosné Madár-utca 6., Nagy Lajosné Galamb-utca 4.,

Szökőcs István Kertész-utca 21., Szalai Lajos Kálmán-utca 3., Takár János Madár-utca 17., özv. Tóbiás Benedekné Bátor-utca 22., Válfis Dezső Baros-utca 13., Bara György Sal Ferenc-utca 4., Boros József Templom-utca 17., Ban Lajos Tilinkó-utca 16., Gulya Imréné Daru-utca 2., Kovács Jánosné Kereszt-utca 4., Klein Jenőné Magyar-utca 15., Kaufmann Dezső Bátor-utca 2., László József Hodossy Miklós-utca 25., Mesnyi József Iskola-utca 3.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután Kóta Lajosné temetése, a Teleki utcai gyászház egészen megtelt résztvevő közönséggel. A temetést Sulyok István ref. lelkész végezte. A remek gyászbeszéd után a szebbnél-szebb koszoruksai borított díszes ércokorsót a négyes fogatú üvegdiszhintón előbb a ref. templomba, onnét a Rulikovszky temetőbe vitték, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunytat. A temetést Veiszlovits Adoll és fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Adományok.** A katonák fogadására a következő összegek érkeztek: Fábry Albert 1000 Bólynyi József 100, dr Vass Bertalan 50 kor és szivar, N. N. 3, N. N. 2; Jungreis Ignác 25, Jungreis Antal 25, Oltási polg. leányiskola 15-62, Reismann Mór 50 kor, — A szegénygyermek c. pártiójára adakoztak: dr Grósz Samu 100, özv. Helty Józsefné, Gyémánt Mihály és neje 26, Ungár József 20, Harag Zsigmond 10, Bleuer Kátó és Duci 165-50, Kurtág Dezső 50 koronát, mely adományokat hálaosan köszöni a vezetőség.

* **Háziszolgai és egyéb munkálatokra felvétetnek** katonai szolgálatra nem köteles erőteljes munkabíró férfiak (rokkantak) napi 10 korona díjazás és élelmezés mellett a hadapródiskolában.

Legujabb füzöket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni. Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett) Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Színház.

A színház műsora:

Szombat délután: Aranyember.
Szombat este: Sztambul rózsája.
Vasárnap d. u. Peleskei nóthrius.
Vasárnap este: Pacsirta (először.)

Pacsirta. A budapesti Király színházban a tavalyi szezonban sorozatos előadásokat megért Lehár-operett nálunk kitűnő szereposztásban vasárnap este kerül bemutatásra. Horváth Nusi hangja nagyszerűen érvényesül minden számban, Ageházy csodálatos technikájú énekudása szintén, Tóthné egy lényegtelen szerepet pótol a maga nagy talentumával, Perényi lágy tenorja és bozorkányos táncművészete, Stoll humora, Deák maszkja és Gróf Laci fellépte garantálják a sikert.

Palika. Gábor Andornak a budapesti Nemzeti színházban előadott életképe a Szigligeti színház jövő heti próza újdonsága. A darab egy család körül forog, melyet a színésznő leány barátja, egy gazdag gróf tart ki. A részeges apát Harsányi játsza, az anyát Pápainé, Palikát Váradai Lajos, a nevelt lányt G. Polgár Mariska, a színésznőt Jósika Micé, a gróftól Molnár Rezső. A jövő csütörtöki premier iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Aranyember. Szombat délután Jókai Már örö becsü dramatizált regénye kerül előadásra. Polgár Mariska, Hevessi Mária, Gazdy, Tóthné, Pápayné, Bihari Akos, Tóti Elek, Deák Kornél, Madas, Váradi és Szigeti felléptével.

Nagy filmszenzációk lesznek ma soron a Vigadó-mozgósínházban és az Urániában. Az igazgatóság a nemzetközi filmpiac legkiválóbb ujdonságait illesztette be mai műsorába. A repertoár kiemelkedő, nevezetes fénypontja egy bravuros színekkel rajzolt Nordisk tragédia, amely előreláthatóan nagy feltűnést fog kelteni. Egyébként is minden egyes szám külön értéke az újabb filmtermelésnek.

Az Apolló fényes új műsora tegnapi bemutatóján nagyszerű sikert aratott. A közönség élénk tetszéssel fogadta a Megsebzett lélek című megrázó drámát, egy művész, szabadon csapongó bohém szerelemnek tragikus történelét. A fiatal festő, a megcsalt szép modell és a gazdag, megtévedt bankárkisasszony a dráma főszereplői és a pompás bernsteini alakokat elsőrangú színészek testesítik meg ragyogó művészetel. A program többi száma is figyelemreméltó érdekes ujdonság.

URÁNIA mozgó- színház	MA Uj műsor. Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.
------------------------------------	---

Szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság**
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonőket** úgy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett **minden árfolyam levonás nélkül** készpénzben folyósítunk.

**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság**
Nagy-Várad.

**ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000,000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonőket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

**VAS
és rézágak,**

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek : özsze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé-
ges jelzálogkölcso-
nőket előnyös felté-
telek mellett bonyo-
lítja le a :

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Lóértékesítő Állomás Parancsnokság
Nagyvárad 5.

Lóeladási hirdetmény!

Közhirre teszem, hogy Nagyváradon a katonai lovaknak árverés útján való eladása további intézkedésig minden hét hétfő és pénteki napjain, mezőgazdasági munkájakokra való kiadása pedig minden hét kedd, szerda és csütörtöki napjain fog a honvéd huszárlaktanyában mindenkor reggel nyolc órakor megtartatni.

Kölcson lovakat csak azok kaphatnak, akik az illetékes községi előljárásaik által kiállított bizonyítvánnyal igazolják: 1. hogy gazdaságaik tényleg igerő hiányában szenvednek; 2. hogy az általuk vállalandó katonai lovak megfelelő ellátására elegendő mennyiségű takarmánnyal rendelkeznek; 3. hogy anyagi viszonyaik olyanok, hogy a lovaknak saját hibájuk folytán esetleg előállható értékcsökkenését vagy a lovak elhullása esetén azok teljes becsértékét megtéríteni képesek; 4. hogy minden tekintetben megbízható egyének.

Lóértékesítő Parancsnokság.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévízfürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kölcsvény, csuz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli sasionban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix fürdő ke lvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Megsebzett lélek.

Hétköznap 5, szombat, vasárnap
3 órai kezdettel.

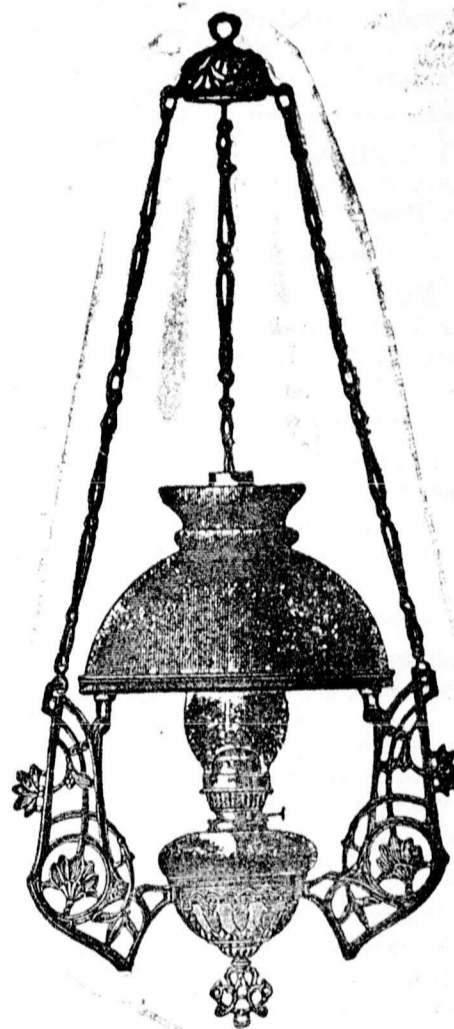
VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Szenzációs uj műsor.

Hétköznap 5, szombat, vasárnap
3 órai kezdettel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Teáskészlet színes tálcával 40—
- Kávékészlet 40—
- Feketekávé készlet színes tálcával 40—
- Mosdókészlet finom majolika sz. felsz. 80—
- Főző lábasok tűzálló 6—
- Főző fazék tűzálló 5, 6, 7, 8, 9, 10—
- Befőtteskészlet finom aranyozással felsz. 40—
- Függőlámpa csigás felszerelve 60—
- Falitűkör színes aranyozással 40—
- Ebédlikészlet sz aranyozással 6 szem. 300—
- Ebédlikészlet színes finom minátval 100 rászes, t-áskészlettel együtt 500—

Diszműáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszműáruk, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben. Árak viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmű-áru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13. Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

1-2 szobás
butorozott lakást keresek. Közvetítőt díjazok. Ajánlatot a Hegedüs Frlapírodába.

Házmester
állást nyerhet elsejére. Havifizetés 300 kor., szép lakás, fűtés, világítással. Rákóczi ut 5.

Fűtő
és bérszolga kerestetik a Parkszállóban, 300 kor. fizetéssel.

Takarítónő
240 kor. fizetéssel felvétetik Rákóczi-ut 5 sz.

Mosónőt
és vasalónőt 300 kor. fizetéssel keres a Parkszálló.

Portörölők
és padlótörölők darabja 6 korona 50 fillér. — Hegedüs János, Rákóczi-ut 1. szám.

Téli karalábét
és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árrban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok
kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Pemete
és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oló hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt Gyógyszertárában, a városrész mellett.

Tyukszemirtő
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvörjüm, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a kintinben beváltruhafelekkel régi ruhadarabjait első pénzért házilag írtathat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt Gyógyszertárában, a városrész mellett.

Poloskairtó
Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irítására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tavaszi
szepiők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, miteszerek ellen biztos az (PO-krem). Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Bőrbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korecsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyvárad-i cégnél nyerhető

Spanyolnátha
járványoknál betegsorbákban *fenyő (borovicska) szobaillat* kitűnő dezinficiáló permező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Ruhaszövetek, selymek, bársonyok, szőrmeujdonságok, szőnyeg és fehérművek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Keresünk
azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakost. Moskovits Mór.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér különdíj ellenében kivásárolására már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szíves megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamatos 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec. Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerősítők, li-
terenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom **JANOVICS IGNÁCZ** bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő

Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítettek.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árrban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. **Villamos motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.